

Juridiskās
palīdzības
administrācija

2010. gada publiskais pārskats

Rīga

2011

Saturs

PRIEKŠVārds	3
1. PAMATINFORMĀCIJA	4
1.1. Juridiskās palīdzības administrācijas statuss, uzdevumi un budžeta programma.....	4
1.2. Struktūra un struktūrvienību funkcijas.....	5
1.3. 2010. gadam noteiktās prioritātes.....	7
2. IESTĀDES DARBĪBAS REZULTĀTI UN FINANŠU RESURSI.....	10
2.1. Darbība valsts nodrošinātās juridiskās palīdzības piešķiršanā	11
2.1.1. Saņemtie iesniegumi valsts nodrošinātās juridiskās palīdzības pieprasījumam	12
2.1.2. Lēmumi par valsts nodrošināto juridisko palīdzību	13
2.1.3. Sadarbība ar juridiskās palīdzības sniedzējiem	16
2.2. Darbība, nodrošinot valsts kompensāciju izmaksu	17
2.2.1. Saņemtie valsts kompensācijas pieprasījumi	17
2.2.2. Lēmumi par valsts kompensāciju.....	18
2.3. Darbība, nodrošinot izmaksātās valsts kompensācijas piedziņu	22
2.4. 2010.gadā veiktie pasākumi darbības optimizācijai, pakalpojumu kvalitātes uzlabošanai	22
2.4.1. Darba optimizācija	22
2.4.2. Sniedzamo pakalpojumu pieejamības un kvalitātes uzlabošana	23
2.5. Budžeta informācija	24
2.5.1. No valsts budžeta saņemto līdzekļu izlietojums.....	24
2.5.2. Valsts nodrošinātā juridiskā palīdzība.....	26
2.5.3. Valsts kompensācijas cietušajiem	27
2.5.4. Piedziņa.....	28
3. PERSONĀLS	29
4. KOMUNIKĀCIJA AR SABIEDRĪBU	31
5. PLĀNOTIE PASĀKUMI 2011.GADĀ	33

Priekšvārds

Pamatojoties uz 2005. gada 17. martā pieņemto Valsts nodrošinātās juridiskās palīdzības likumu un Ministru kabineta 2005. gada 15. novembra noteikumiem Nr. 869 „Juridiskās palīdzības administrācijas nolikums”, 2006. gada 1. janvārī tika izveidota Tieslietu ministrijas pakļautībā esoša iestāde – Juridiskās palīdzības administrācija (turpmāk – JPA). Ar 2006. gada 20. jūniju JPA sāka nodrošināt valsts kompensāciju izmaksu likumā „Par valsts kompensāciju cietušajiem” noteiktajos gadījumos.

2011. gadā aprit 5 gadi kopš JPA izveides. Šobrīd JPA funkcijās ietilpst juridiskās palīdzības nodrošināšana maznodrošinātām personām, atlīdzības izmaksāšana juridiskās palīdzības sniedzējiem par sniegto juridisko palīdzību krimināllietās, civillietās un administratīvajās lietās, kā arī valsts kompensāciju izmaksāšana tīšos noziedzīgos nodarījumos cietušajiem un izmaksātās valsts kompensācijas piedziņa. Atbilstoši Eiropas Savienības Padomes 2003. gada 27. janvāra direktīvai 2003/8/EK un 2004. gada 29. aprīļa direktīvai 2004/80/EK JPA nodrošina juridisko palīdzību un valsts kompensācijas cietušajiem arī pārrobežu gadījumos. Pakalpojumus, kuri pieejami visos valsts reģionos, koordinē JPA, kuras birojs atrodas Rīgā, Brīvības gatvē 214.

Savu funkciju realizācijā JPA sadarbojas ar juridiskās palīdzības sniedzējiem, pašvaldību sociālajiem dienestiem un kriminālprocesa virzītājiem. JPA īsteno sabiedrības informēšanas pasākumus, lai nodrošinātu iedzīvotāju informētību par iestādes funkcijām un sniegtajiem pakalpojumiem. Pieaugot iedzīvotāju informētībai, 5 gadu garumā vērojams valsts kompensāciju pieprasījumu un iesniegumu valsts nodrošinātās juridiskās palīdzības pieprasījumam skaita pieaugums. Neskatoties uz finansējuma samazinājumu iestādes darbības nodrošināšanai, arī 2010. gadā ir būtiski pieaudzis iesniegumu valsts nodrošinātās juridiskās palīdzības pieprasījumam skaits un līdz ar to palielinājies apkalpoto klientu skaits kopumā. Pateicoties veiksmīgai starpinstitutionālu sadarbībai, informācija par JPA sniegtajiem pakalpojumiem iedzīvotājiem ir pieejama pašvaldībās, tiesās, u.c. iestādēs, kā arī nevalstiskajās organizācijās, kurās iedzīvotāji vēršas pēc sociālās un cita veida palīdzības.

Aizvadītajā gadā JPA turpināja optimizēt iekšējās procedūras un struktūru, nodrošināja sabiedrības informēšanas pasākumus un strādāja pie iestādes sniegto pakalpojumu kvalitātes paaugstināšanas. JPA pateicas sadarbības partneriem par veiksmīgu līdzšinējo sadarbību un kopīgi paveikto!

1. Pamatinformācija

1.1. Juridiskās palīdzības administrācijas statuss, uzdevumi un budžeta programma

JPA ir Tieslietu ministrijas pakļautībā esoša tiešās pārvaldes iestāde. Sākotnēji valsts nodrošināto juridisko palīdzību organizēja Tieslietu ministrijas Juridiskās palīdzības nodaļa. JPA tika izveidota 2006. gada 1. janvārī, pamatojoties uz 2005. gada 17. martā pieņemto Valsts nodrošinātās juridiskās palīdzības likumu un Ministru kabineta 2005. gada 15. novembra noteikumiem Nr. 869 „Juridiskās palīdzības administrācijas nolikums”. Ar 2006. gada 20. jūniju JPA sāka nodrošināt valsts kompensāciju izmaksu likumā „Par valsts kompensāciju cietušajiem” noteiktajos gadījumos.

Saskaņā ar Valsts nodrošinātās juridiskās palīdzības likumu, likumu „Par valsts kompensāciju cietušajiem” un Ministru kabineta 2005. gada 15. novembra noteikumiem Nr. 869 „Juridiskās palīdzības administrācijas nolikums”, JPA darbības virzieni ir:

1. nodrošināt maznodrošināto, trūcīgo un personu, kuras atrodas īpašā situācijā vai to īpašuma stāvoklis un ienākumu līmenis neļauj nodrošināt savu tiesību aizsardzību, pieeju taisnīgai tiesas aizsardzībai. Šī uzdevuma ietvaros JPA apsaimnieko līdzekļus, kas paredzēti valsts nodrošinātajai juridiskajai palīdzībai;
2. izveidot taisnīgu un atbilstošu valsts kompensācijas mehānismu tīšos noziedzīgos nodarījumos cietušajiem. Šī uzdevuma ietvaros JPA apsaimnieko līdzekļus, kas paredzēti valsts kompensācijām cietušajiem;
3. normatīvajos aktos noteiktajos gadījumos nodrošināt valsts nodrošinātajai juridiskajai palīdzībai un valsts kompensācijām izmaksāto valsts budžeta līdzekļu piedziņu.

Atbilstoši Eiropas Savienības Padomes 2003. gada 27. janvāra direktīvai 2003/8/EK, kuras mērķis ir pilnveidot tiesu pieejamību pārrobežu strīdos, nosakot kopīgus obligātus noteikumus attiecībā uz juridisko palīdzību šādos strīdos, un 2004. gada 29. aprīļa direktīvai 2004/80/EK par kompensāciju noziegumos cietušajiem, JPA nodrošina valsts nodrošināto juridisko palīdzību un valsts kompensācijas cietušajiem arī pārrobežu gadījumos.

Savu funkciju izpildē JPA sadarbojas ar juridiskās palīdzības sniedzējiem, pašvaldību sociālajiem dienestiem un kriminālprocesa virzītājiem.

JPA nodrošina maznodrošināto un trūcīgo personu, kā arī personu, kurām ir īpaša situācija, īpašuma stāvoklis un ienākumu līmenis, kas liedz nodrošināt savu tiesību aizsardzību, pieeju taisnīgai tiesas aizsardzībai, nodrošinot valsts garantētu finansiālu atbalstu juridiskās palīdzības saņemšanai un valsts kompensāciju izmaksu tīšos noziedzīgos nodarījumos cietušajiem.

JPA nodrošina šādu funkciju izpildi:

- valsts kompensāciju personām, kuras Kriminālprocesa likumā noteiktajā kārtībā ir atzītas par cietušajiem, izmaksāšanu;
- valsts nodrošināto juridisko palīdzību civillietās (t.sk. pārrobežu strīdos), un administratīvajās lietās apelācijas procedūrās patvēruma piešķiršanas procesa ietvaros nodrošināšanu;
- atlīdzības juridiskās palīdzības sniedzējiem izmaksāšanu;
- atlīdzības zvērinātu advokātu vecākajiem par advokātu darba koordināciju kriminālprocesā izmaksāšanu;
- valsts nodrošinātās juridiskās palīdzības reģistra un valsts kompensācijas reģistra uzturēšanu;
- normatīvajos aktos noteiktajos gadījumos valsts nodrošinātajai juridiskajai palīdzībai un valsts kompensācijām izmaksāto līdzekļu piedzišanu.

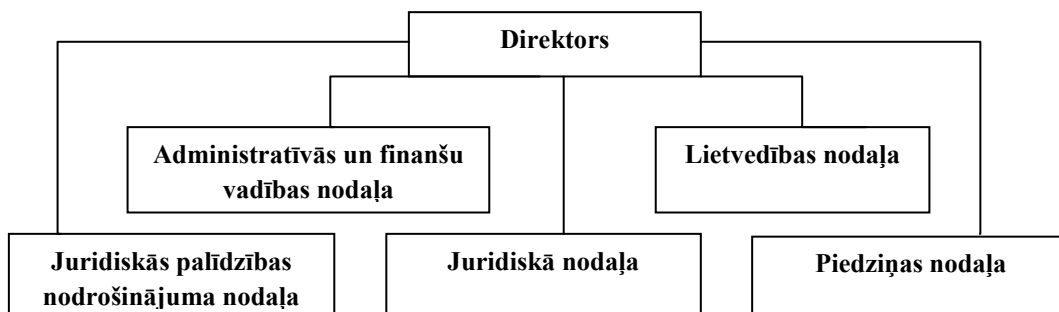
Uzdevumu īstenošanai JPA izmanto Tieslietu ministrijas budžeta programmā „Juridiskās palīdzības nodrošināšana” un „Kriminālsodu izpilde” paredzētos līdzekļus. Budžeta programmas „Juridiskās palīdzības nodrošināšana” ietvaros JPA apsaimnieko valsts budžeta līdzekļus, kas paredzēti valsts nodrošinātajai juridiskajai palīdzībai, savukārt budžeta programmas „Kriminālsodu izpilde” ietvaros JPA apsaimnieko valsts budžeta līdzekļus, kas paredzēti valsts kompensāciju izmaksai.

1.2. Struktūra un struktūrvienību funkcijas

JPA ir viena līmeņa iestāde, proti, tās administratīvi funkcionālais aparāts atrodas vienkopus - Rīgā, un JPA nav filiāļu vai reģionālo nodaļu. Pakalpojumu pieejamības nodrošināšanai Latvijas reģionos, JPA sadarbojas ar juridiskās palīdzības sniedzējiem, dažādām valsts un pašvaldības institūcijām, kā arī nevalstiskajām organizācijām.

JPA struktūru veido direktors, kas ir augstākā JPA amatpersona un tā tiešā pakļautībā ir piecas nodaļas: Administratīvās un finanšu vadības nodaļa, Lietvedības nodaļa, Juridiskā nodaļa, Juridiskās palīdzības nodrošinājuma nodaļa un Piedziņas nodaļa.

Direktors nodrošina JPA interešu pārstāvību visu līmeņu stratēģiskās plānošanas dokumentu un normatīvo aktu projektu izstrādē, kā arī to virzību atbilstoši JPA kompetencei, viedokļu sagatavošanu par citu valsts pārvaldes iestāžu izstrādātajiem attīstības plānošanas dokumentiem, normatīvo aktu, instrukciju, informatīvo ziņojumu un ieteikumu projektiem.

Direktors vada JPA administratīvo darbu un organizē funkciju efektīvu izpildi, nodrošina JPA valsts budžeta finanšu resursu plānošanu, sagatavošanu, izpildi un uzraudzību, pieņem pārvaldes lēmumus un izdod iekšējos normatīvos aktus. Direktors izveido racionālu struktūru JPA funkciju izpildei, piemēro disciplinārsodus JPA amatpersonām, organizē JPA doto uzdevumu izpildi un kontroli, bez īpaša pilnvarojuma pārstāv JPA, pārvalda JPA mantu, kā arī veic citas Valsts pārvaldes iekārtas likumā noteiktās tiešās pārvaldes iestādes vadītāja funkcijas un citos normatīvajos aktos noteiktās funkcijas.

Administratīvās un finanšu vadības nodaļas kompetencē ietilpst personāla vadības jautājumi, valsts kompensāciju izmaksa, samaksas nodrošināšana juridiskās palīdzības sniedzējiem un zvērinātu advokātu vecākajiem, budžeta plānošanas, sagatavošanas, izpildes un uzraudzības procesi, finanšu līdzekļu un to izlietojuma uzskaitē, kā arī citas atbalsta funkcijas: mantisko vērtību pārvaldība un darba aizsardzības pasākumu organizēšana, politikas plānošanas un vadības dokumentu, kā arī rezultātīvo rādītāju izstrāde un izpildes analizēšana, pārziņā esošo valsts informācijas sistēmu uzturēšana un to darbības nepārtrauktības nodrošināšana, iepirkumu organizēšana iestādē, saimnieciskais nodrošinājums un kontroles nodrošināšana par materiālo vērtību, finanšu resursu izmantošanu un valsts īpašuma saglabāšanu u.c.

Juridiskās palīdzības nodrošinājuma nodaļas kompetencē ietilpst valsts nodrošinātās juridiskās palīdzības nodrošināšana trūcīgām, maznodrošinātām un citām personām normatīvajos aktos noteiktajos gadījumos un kārtībā.

Juridiskās nodaļas kompetencē ietilpst valsts kompensācijas pieprasījumu izvērtēšana un lēmumu projektu par valsts kompensācijas izmaksu un atteikumu to izmaksāt sagatavošana, pārvaldes lēmumu un privāttiesisko un publisko tiesību līgumu projektu iepriekšējas papildpārbaudes, paziņojumu par sniegto juridisko palīdzību kriminālprocesā pārbaudes, iekšējo normatīvo aktu izstrādes nodrošināšana un iestādes iekšējo normatīvo aktu uzskaites sistematizācija, iekšējo normatīvo aktu aktualizācijas procesu koordinēšana, kā arī metodiska atbalsta sniegšana citām JPA struktūrvienībām normatīvo aktu piemērošanā.

Lietvedības nodaļa kompetencē ietilpst JPA lietvedības organizēšana, dokumentu aprīte, izpildes termiņu kontroles veikšana, dokumentu arhivēšanas un iznīcināšanas nodrošināšana, kā arī JPA grāmatu krātuves darbības organizēšana.

Piedziņas nodaļa nodrošina un organizē normatīvajos aktos noteiktajos gadījumos JPA izmaksāto valsts budžeta līdzekļu piedziņu.

1.3. 2010.gadam noteiktās prioritātes

Ņemot vērā finansējuma samazinājumu JPA uzturēšanai, izvērtēts uzdevums optimizēt iestādes struktūru un funkcijas, izpildes iekšējās procedūras.

Lai nodrošinātu pakalpojumu pieejamību un efektivitāti samazināta finansējuma ietvaros, 2010. gadam tika izvirzītas šādas funkcionālas prioritātes:

1) pilnveidot sadarbību ar juridiskās palīdzības sniedzējiem, izstrādājot priekšlikumus grozījumiem Valsts nodrošinātās juridiskās palīdzības likumā, kas noteic kārtību, kādā izskata iesniegumus valsts nodrošinātās juridiskās palīdzības sniedzēja statusa iegūšanai un novērtē sniegtās valsts nodrošinātās juridiskās palīdzības kvalitāti;

2) izvērtēt likuma „Grozījumi Valsts nodrošinātās juridiskās palīdzības likumā”, kas stājās spēkā 2009. gada 1. jūlijā, efektivitāti un ietekmi uz valsts nodrošinātās juridiskās palīdzības sistēmu;

3) izstrādāt priekšlikumus valsts nodrošinātās juridiskās palīdzības sistēmas tālākai optimizēšanai saistībā ar Eiropas Padomes 2008. gada 18. decembra regulu (EK) Nr. 4/2009 par jurisdikciju, piemērojamiem tiesību aktiem, nolēmumu atzīšanu un

izpildi, un sadarbības uzturēšanu saistību lietās ieviešanu Latvijā, veicot grozījumus Valsts nodrošinātās juridiskās palīdzības likumā;

4) apkopot praksē konstatētās problēmas cietušajiem izmaksātās valsts kompensācijas piedziņā, pilnveidot piedziņas procedūras, izstrādājot iekšējos normatīvos aktus un priekšlikumus grozījumiem likumā „Par valsts kompensāciju cietušajiem”;

5) turpināt attīstīt pakalpojumu pieejamību un izpratni par JPA sniegtajiem pakalpojumiem, pilnveidojot sadarbību ar pašvaldību sociālo dienestu darbiniekiem un kriminālprocesa virzītājiem.

Īstenojot pirmo prioritāti, JPA turpināja darbu pie sadarbības uzlabošanas ar juridiskās palīdzības sniedzējiem, regulāri veicot informācijas apmaiņu ar juridiskās palīdzības sniedzējiem par valsts nodrošinātās juridiskās palīdzības problēmjautājumiem, kā arī apzināja nepilnības Valsts nodrošinātās juridiskās palīdzības likumā, kurā noteikta kārtība, kādā izskata iesniegumus valsts nodrošinātās juridiskās palīdzības sniedzēja statusa iegūšanai un uzsāka darbu pie grozījumu izstrādes Valsts nodrošinātās juridiskās palīdzības likumā. Turklāt, ņemot vērā praksē konstatētos problēmjautājumus saistībā ar valsts nodrošinātās juridiskās palīdzības sniegšanu, JPA turpināja darbu pie sniegtās valsts nodrošinātās juridiskās palīdzības kvalitātes kritēriju izstrādes un kontroles mehānisma ieviešanas.

Otrās prioritātes ietvaros, JPA izvērtēja likuma „Grozījumi Valsts nodrošinātās juridiskās palīdzības likumā”, kas stājās spēkā 2009. gada 1. jūlijā, efektivitāti un ietekmi uz valsts nodrošinātās juridiskās palīdzības sistēmu. Rezultātā pieauga iesniegumu valsts nodrošinātās juridiskās palīdzības pieprasījumam skaits, kas tika izpildīts ar samazinātiem resursiem.

Lai ieviestu Eiropas Padomes 2008. gada 18. decembra regulu (EK) Nr. 4/2009 par jurisdikciju, piemērojamiem tiesību aktiem, nolēmumu atzīšanu un izpildi, un sadarbības uzturēšanu saistību lietās ieviešanu 2010. gadā notikušas vairākas Tieslietu ministrijas rīkotas sanāksmes, kā rezultātā izstrādāti grozījumi Valsts nodrošinātās juridiskās palīdzības likumā saistībā ar minētās regulas ieviešanu Latvijas Republikā.

Īstenojot ceturto prioritāti, JPA turpināja apzināt izmaksātās valsts kompensācijas cietušajiem piedziņas procesa kavējošos faktorus, apkopojot iespējamus risinājumus piedziņas procesa efektīvizēšanai, pilnveidojot iekšējās procedūras, un saskaņā ar Tieslietu ministrijas darba plāna stratēģisko rīcības virzienu īstenošanai 2010.gadā 8.10.121. punktu, JPA 2010. gada 1. jūnijā iesniedza Tieslietu ministrijai

ziņojumu par JPA darbības modeli un normatīvajos aktos noteikto funkciju īstenošanas efektivitāti un priekšlikumus pilnveidošanai, t.sk., tika vērsta uzmanība uz valsts kompensācijas sistēmas nepilnībām, nodrošinot valsts kompensācijas izmaksu un izmaksāto valsts budžeta līdzekļu piedziņu, kā arī tajā sniedzot priekšlikumus grozījumiem likumā „Par valsts kompensāciju cietušajiem”.

Īstenojot piekto prioritāti, 2010. gadā izstrādāti grozījumi Ministru kabineta 2009. gada 21. jūlija noteikumos Nr. 805 „Noteikumi par valsts nodrošinātās juridiskās palīdzības pieprasījuma veidlapas paraugu”, kas stājās spēkā 2011. gada 18. janvārī, precizējot iesniegumā valsts nodrošinātās juridiskās palīdzības pieprasījumam iekļaujamo ziņu apjomu. Grozījuma mērķis ir optimizēt un efektīvizēt iesniegumu valsts nodrošinātās juridiskās palīdzības pieprasītājam veidlapas aizpildīšanu.

JPA funkciju realizēšanā sadarbojas ar juridiskās palīdzības sniedzējiem, pašvaldību sociālajiem dienestiem un kriminālprocesa virzītājiem. Sadarbības veicināšanai JPA darbinieki 2010. gadā ir organizējuši informatīvus seminārus pašvaldību sociālajiem darbiniekiem – Limbažos, Liepājā, Rēzeknē un Ludzā, kā arī pakalpojuma pieejamības nodrošināšanai JPA 2010. gadā ir sadarbojusies ar pašvaldību sociālajiem darbiniekiem un kriminālprocesa virzītājiem JPA informatīvo bukletu „Valsts nodrošinātā juridiskā palīdzība maznodrošinātām un trūcīgām personām” un „Valsts kompensācijas cietušajiem” izplatīšanā.

2. Iestādes darbības rezultāti un finanšu resursi

Nr.p. k.	Rezultatīvais rādītājs	2009.g.	2010.g.
Valsts nodrošinātā juridiskā palīdzība			
1.	Reģistrēto iesniegumu valsts nodrošinātās juridiskās palīdzības pieprasījumam skaits	1764	2641
2.	Lēmumu par valsts nodrošināto juridisko palīdzību (piešķiršanu un atteikumu) skaits	1788	2948
3.	Norīkojumu juridiskās palīdzības sniedzējiem skaits	1328	2355
4.	Noslēgto līgumu ar juridiskās palīdzības sniedzējiem, kas nav advokāti, skaits	30	33
4.1.	t.sk. jauni līgumi	13	13
5.	Noslēgto līgumu ar juridiskās palīdzības sniedzējiem, kas ir advokāti, skaits	103	108
5.1.	t.sk. jauni līgumi	44	29
6.	Saņemto paziņojumu par sniegto juridisko palīdzību skaits (tūkst.)	21	21
6.1.	t.sk. kriminālprocesā (tūkst.)	19	19
Valsts kompensācijas cietušajiem			
7.	Reģistrēto valsts kompensācijas pieprasījumu skaits	689	457
8.	Lēmumu par valsts kompensāciju (izmaksāšanu vai atteikumu) skaits	678	439
9.	Personu, kuras saņēmušas valsts kompensāciju, skaits	596	376
10.	Izmaksātās valsts kompensācijas no kopējā izskatīto valsts kompensācijas pieprasījumu skaita, %	84	82
Valsts nodrošinātās juridiskās palīdzības un kompensācijas rezultāti			
11.	Reģistrēto iesniegumu, kas nav iesniegumi valsts nodrošinātās juridiskās palīdzības pieprasījumam vai valsts kompensācijas pieprasījumi, skaits	255	202
12.	Informatīvo pasākumu skaits	17	5
13.	Sniegtās konsultācijas pa informatīvo tālruni par tiesībām vērsties pēc valsts nodrošinātās juridiskās palīdzības un valsts kompensācijas, skaits	2409	2612

2.1.Darbība valsts nodrošinātās juridiskās palīdzības nodrošināšanā

Atbilstoši Valsts nodrošinātās juridiskās palīdzības likumam un Ministru kabineta 2005. gada 15. novembra noteikumiem Nr. 869 „Juridiskās palīdzības administrācijas nolikums” viena no JPA funkcijām ir nodrošināt juridisko palīdzību maznodrošinātām un trūcīgām personām un personām, kuras pēkšņi nonākušas tādā situācijā un materiālajā stāvoklī, kas tām liedz nodrošināt savu tiesību aizsardzību (stihisku nelaimju, nepārvaramas varas vai citu no personas neatkarīgu apstākļu dēļ), vai atrodas pilnā valsts vai pašvaldības apgādībā.

2009. gada 1. jūlijā stājās spēkā likums „Grozījumi Valsts nodrošinātās juridiskās palīdzības likumā”. Ar minētajiem grozījumiem no Valsts nodrošinātās juridiskās palīdzības likuma izslēgtas normas par valsts nodrošinātās juridiskās palīdzības nodrošināšanu administratīvajās lietās, izņemot apelācijas procedūrās patvēruma piešķiršanas procesa ietvaros.

Valsts nodrošinātā juridiskā palīdzība 2010. gadā tika apmaksāta saskaņā ar Ministru kabineta 2009. gada 22. decembra noteikumiem Nr. 1493 „Noteikumi par valsts nodrošinātās juridiskās palīdzības apjomu, samaksas apmēru, atlīdzināmajiem izdevumiem un to izmaksas kārtību”. Minēto Ministru kabineta noteikumu 59. punkts noteic, ka no 2010. gada 1. janvāra līdz 2012. gada 31. decembrim tiek saglabāts Ministru kabineta 2008. gada 22. decembra noteikumos Nr. 1068 „Noteikumi par valsts nodrošinātās juridiskās palīdzības apjomu, samaksas apmēru, atlīdzināmajiem izdevumiem un to izmaksas kārtību” 2009. gadam noteiktais samaksas apmērs par sniegtajiem valsts nodrošinātās juridiskās palīdzības veidiem. Līdz ar to 2010. gadā netika palielināts samaksas apmērs par sniegto valsts nodrošināto juridisko palīdzību veidiem.

2010. gada 1. janvārī stājās spēkā Ministru kabineta 2009. gada 15. decembra noteikumi Nr. 1484 „Noteikumi par personas īpašuma stāvokļa un ienākumu līmeņa atbilstību valsts nodrošinātās juridiskās palīdzības piešķiršanai pārrobežu lietās un lietās atbilstoši Latvijas Republikas noslēgtajām starptautiskajām saistībām un minētās atbilstības izvērtēšanas kārtību”, kas nosaka gadījumus, kādos par atbilstošu valsts nodrošinātās juridiskās palīdzības piešķiršanai uzskatāms īpašuma stāvoklis un ienākumu līmenis personai, kurai atbilstoši Latvijas Republikas noslēgtajām starptautiskajām saistībām ir tiesības uz valsts nodrošināto juridisko palīdzību, vai personai, kurai nepieciešama valsts nodrošinātā juridiskā palīdzība pārrobežu strīdos un kuras pastāvīgā

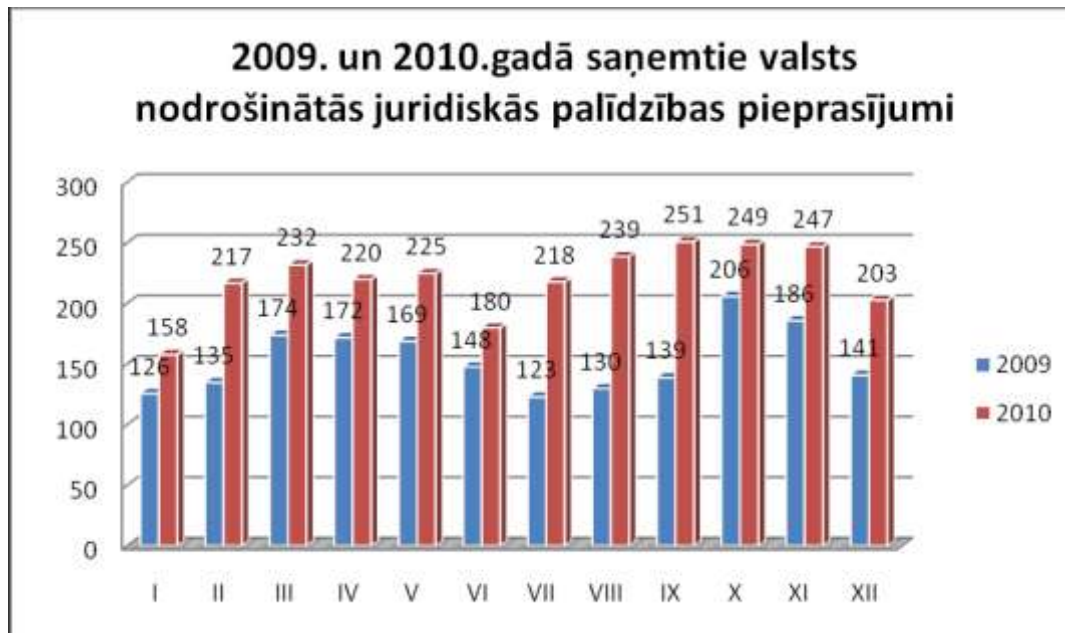

dzīvesvieta vai domicils ir kāda no Eiropas Savienības dalībvalstīm, un minētās atbilstības izvērtēšanas kārtību.

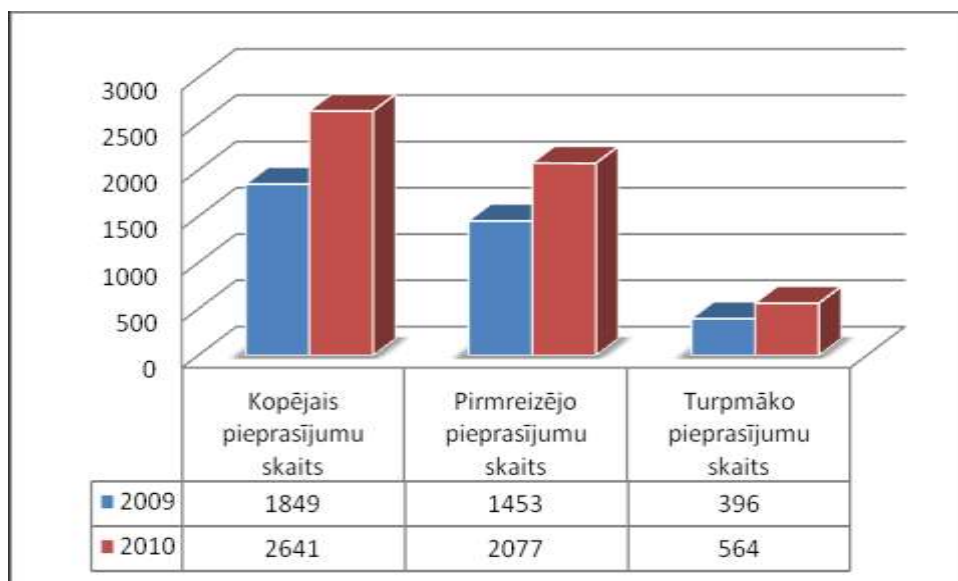
2010. gada 1. janvārī stājas spēkā Ministru kabineta 2009. gada 22. decembra noteikumi Nr. 1493 „Noteikumi par valsts nodrošinātās juridiskās palīdzības apjomu, samaksas apmēru, atlīdzināmajiem izdevumiem un to izmaksas kārtību”, kas nosaka valsts nodrošinātās juridiskās palīdzības veidus, apjomu un valsts nodrošinātās juridiskās palīdzības samaksas apmēru un ar juridiskās palīdzības sniegšanu saistītos atlīdzināmos izdevumus, to apmēru un izmaksas kārtību.

2.1.1. Saņemtie iesniegumi valsts nodrošinātās juridiskās palīdzības pieprasījumam

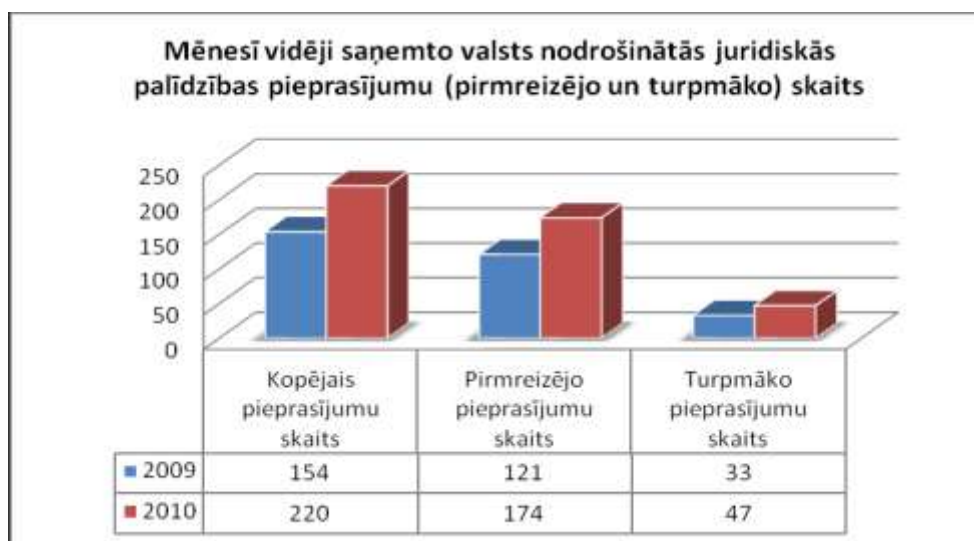
JPA ar iesniegumu valsts nodrošinātās juridiskās palīdzības pieprasījumam 2010. gadā vērsušās 2641 personas. Visvairāk iesniegumu valsts nodrošinātās juridiskās palīdzības pieprasījumam 2010. gadā saņemti augustā, septembrī, oktobrī un novembrī – attiecīgi 239, 251, 249 un 247.

Salīdzinot ar 2009. gadu, pārskata periodā iesniegumu valsts nodrošinātās juridiskās palīdzības pieprasījumam skaits ir pieaudzis par 30%.

Vidēji mēnesī JPA 2010. gadā saņēma 220 iesniegumus valsts nodrošinātās juridiskās palīdzības pieprasījumam (173 – pirmreizējās palīdzības pieprasījumus un 47 turpmākās palīdzības pieprasījumus), kas ir par 30% vairāk nekā 2009. gadā.

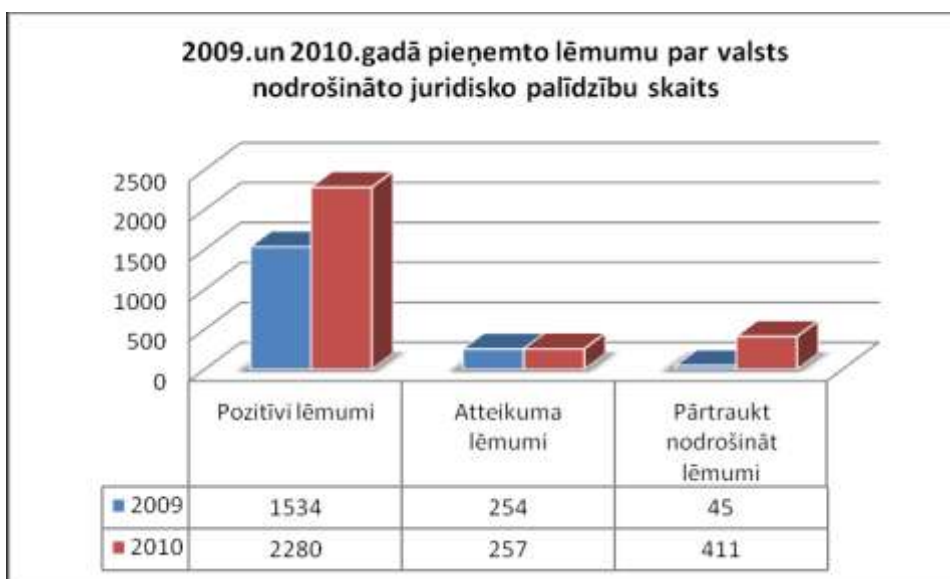

2.1.2. Lēmumi par valsts nodrošināto juridisko palīdzību

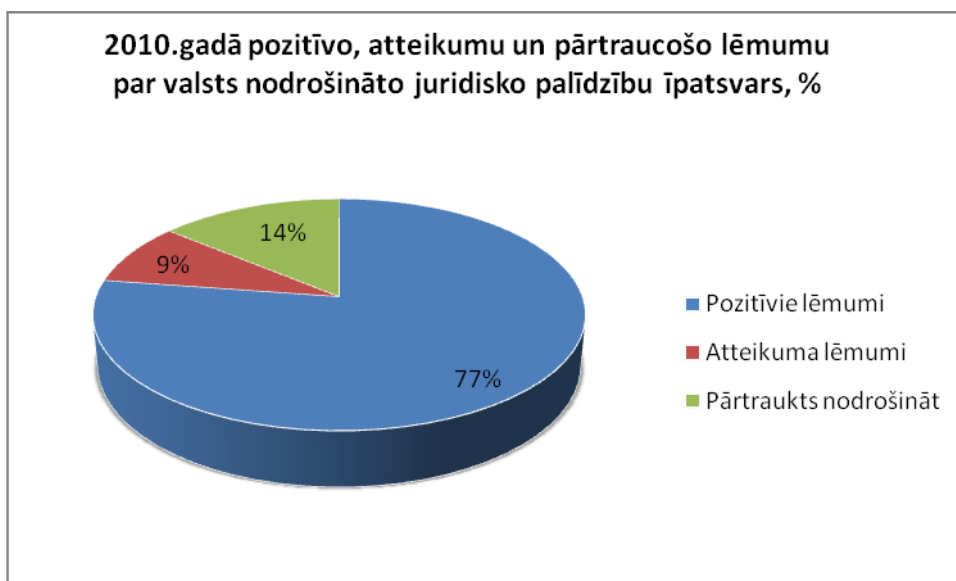
No 2010. gadā pieņemtajiem 2948 lēmumiem par valsts nodrošināto juridisko palīdzību 2277 jeb 77% gadījumos pieņemts lēmums par valsts nodrošinātās juridiskās palīdzības piešķiršanu, savukārt 256 jeb 9% gadījumos pieņemts lēmums atteikt piešķirt valsts nodrošināto juridisko palīdzību.

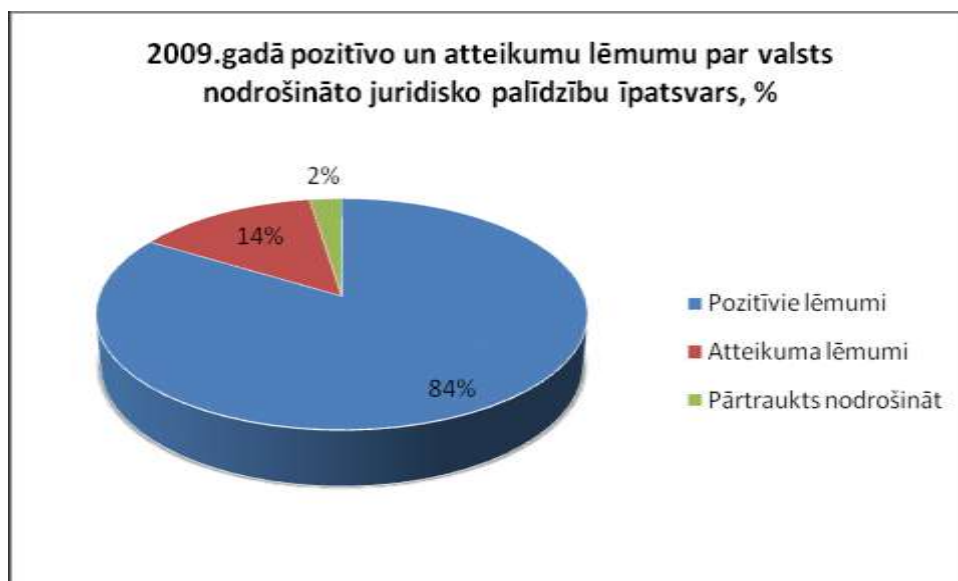

2010. gadā 411 jeb 14% gadījumos tika pieņemts lēmums pārtraukt nodrošināt valsts nodrošināto juridisko palīdzību.

Salīdzinājumā ar 2009. gadu pārskata periodā ir samazinājies lēmumu par atteikumu piešķirt valsts nodrošināto juridisko palīdzību īpatsvars.

Ņemot vērā to, ka 2009. gada 1. jūlijā stājās spēkā likums „Grozījumi Valsts nodrošinātās juridiskās palīdzības likumā”, ar kuru no Valsts nodrošinātās juridiskās palīdzības likuma izslēgtas normas par valsts nodrošinātās juridiskās palīdzības nodrošināšanu administratīvajās lietās, izņemot apelācijas procedūrās patvēruma piešķiršanas procesa ietvaros, pārskata periodā personām valsts nodrošinātā juridiskā palīdzība galvenokārt tika piešķirta civillietās, proti, 2239 gadījumos.

Pārskata periodā personas pēc valsts nodrošinātās juridiskās palīdzības civillietās vērsās strīdu risināšanai saistībā ar:

1) ģimenes tiesībām (laulības šķiršana, uzturlīdzekļu piedziņa bērna vai savam uzturam, uzturlīdzekļu palielināšana vai samazināšana, vēršot piedziņu pret otru bērna vecāku, saviem vecākiem vai vecvecākiem, paternitātes noteikšana vai paternitātes pieņemuma apstrīdēšana, saskarsmes tiesību noteikšana u.c.);

2) dzīvokļa tiesībām plašākā nozīmē (īres un komunālo pakalpojumu samaksas strīdi, pamatpakalpojumu nenodrošināšana, izlikšana no dzīvojamās telpas, īpašumtiesību atjaunošana u.c.);

3) darba tiesībām (atjaunošana darbā, nesamaksātās darba samaksas, neizmantotā atvaļinājuma, kompensāciju piedziņa u.c.);

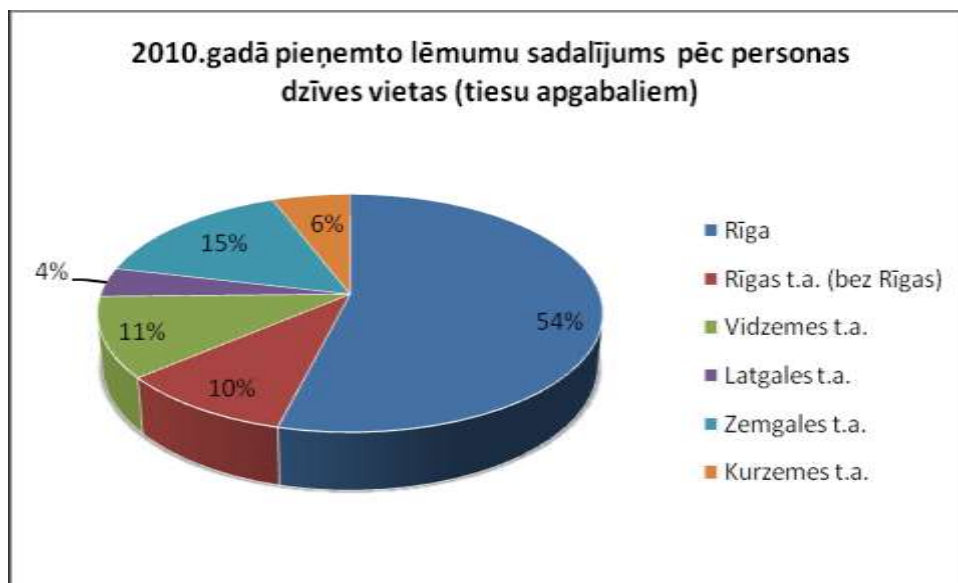
4) zaudējumu piedziņu (kustamā un nekustamā īpašuma bojāšanas gadījumi, prasības saistībā ar noziedzīga nodarījuma rezultātā nodarīto kaitējumu personas veselībai, dzīvībai u.c.);

5) parādu piedziņu (līgumsaistību nepildīšana, līgumsoda vai no līguma izrietošo saistību nepamatota piedziņa u.c.).

2010. gadā saņemti arī iesniegumi valsts nodrošinātās juridiskās palīdzības pieprasījumam privātās apsūdzības kriminālprocesos un pārrobežu civillietās.

Pārskata periodā vairāk kā pusei no personām jeb 53%, kurām piešķirta valsts nodrošinātā juridiskā palīdzība, dzīvesvieta ir Rīga, savukārt ārpus Rīgas visvairāk savu tiesību aizsardzībai pēc valsts nodrošinātās juridiskās palīdzības vērsās Zemgales reģionā dzīvojošie, proti, 16%, bet vismazāk Latgales reģionā - 4%.

2.1.3. Sadarbība ar juridiskās palīdzības sniedzējiem

JPA valsts nodrošināto juridisko palīdzību civillietās (t.sk. pārrobežu strīdos) un administratīvajās lietās apelācijas procedūrās patvēruma piešķiršanas procesa ietvaros nodrošina slēdzot juridiskās palīdzības līgumus. 2010.gadā JPA bija noslēgusi 141 juridiskās palīdzības līgumu.

JPA arī nodrošina samaksu par personu aizstāvību un cietušo pārstāvību kriminālprocesos, ko juridiskās palīdzības sniedzēji nodrošina pēc kriminālprocesa virzītāju uzaicinājumiem.

2010. gadā ir saņemti 21760 paziņojumi par valsts nodrošinātās juridiskās palīdzības sniegšanu par kopējo summu – Ls 594 923,31, no tiem Ls 541 022,11 - par valsts nodrošinātās juridiskās palīdzības sniegšanu krimināllietās (pēc kriminālprocesa virzītāja pieprasījuma), Ls 51 037,31 - par valsts nodrošinātās juridiskās palīdzības sniegšanu civillietās un Ls 1009,97 - par valsts nodrošinātās juridiskās palīdzības sniegšanu administratīvajās lietās.

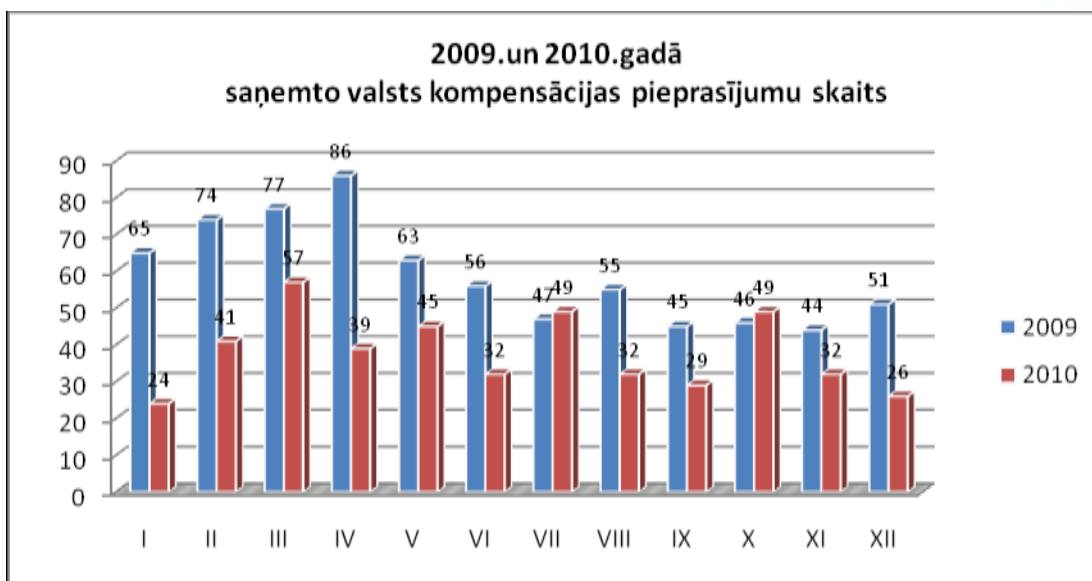
	2010.gads		2009.gads	
	Paziņojumu skaits	Izmaksas apjoms (LVL)	Paziņojumu skaits	Izmaksas apjoms (LVL)
Kopā	21 760	594 923,31	21 135	581 261,49
Krimināllietās	19 114	541 022,11	19 229	540 318,06
Civillietās	2606	51 037,31	1776	37 783,22
Administratīvajās lietās	40	1009,97	90	1 865,41
Par valsts nodrošinātās juridiskās palīdzības sniegšanu Ārstniecības likuma 68. ¹ panta noteiktajā kārtībā	52	1459,95	63	1294,80

2.2. Darbība, nodrošinot valsts kompensāciju izmaksu

Atbilstoši likumam „Par valsts kompensāciju cietušajiem” un Ministru kabineta 2005. gada 15. novembra noteikumiem Nr. 869 „Juridiskās palīdzības administrācijas nolikums” otrā no JPA funkcijām ir valsts kompensāciju izmaksas nodrošināšana personām, kuras Kriminālprocesa likumā noteiktajā kārtībā ir atzītas par cietušajiem, par tīša noziedzīga nodarījuma rezultātā radīto morālo aizskārumu, fiziskajām ciešanām vai mantisko zaudējumu, ja noziedzīgā nodarījuma rezultātā iestājusies personas nāve vai cietušajam nodarīti smagi, vidēja smaguma miesas bojājumi, aizskarta personas dzimumneaizskaramība vai cietušais inficēts ar cilvēka imūndeficīta vīrusu, B vai C hepatītu.

2.2.1. Saņemtie valsts kompensācijas pieprasījumi

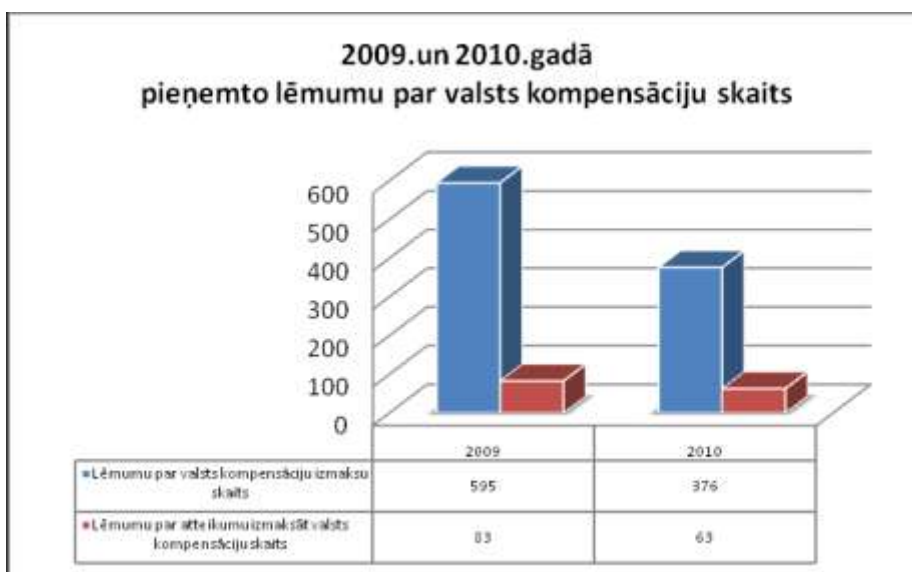
2010. gadā JPA ar valsts kompensācijas pieprasījumiem vērsušās 457 personas. Visvairāk valsts kompensācijas pieprasījumi JPA saņemti martā, jūlijā un oktobrī – attiecīgi 57, 49 un 49. Vidēji mēnesī JPA 2010. gadā saņēma 38 valsts kompensācijas pieprasījumus.

Salīdzinot ar 2009. gadu, pārskata periodā par 232 (34%) ir samazinājies saņemto valsts kompensācijas pieprasījumu skaits.

2.2.2. Lēmumi par valsts kompensāciju

Pārskata periodā pieņemti 439 lēmumi par valsts kompensāciju: 376 (85,7%) personām pieņemts lēmums izmaksāt valsts kompensāciju, savukārt 63 (14,3%) personām ir atteikts izmaksāt valsts kompensāciju.

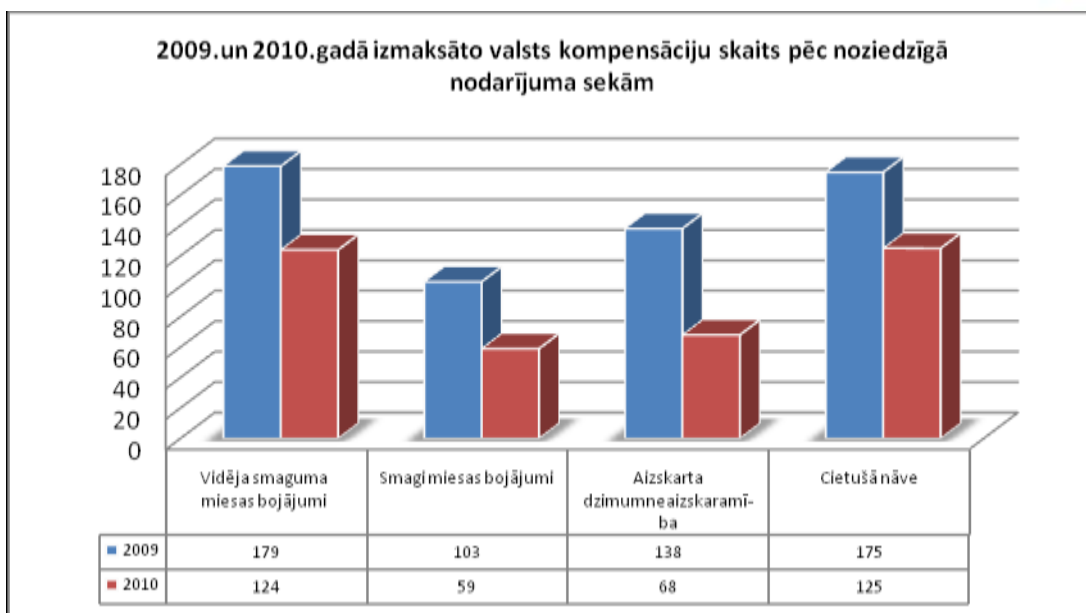
Salīdzinājumā ar 2009. gadu pārskata periodā ir samazinājies lēmumu par atteikumu izmaksāt valsts kompensāciju skaits.

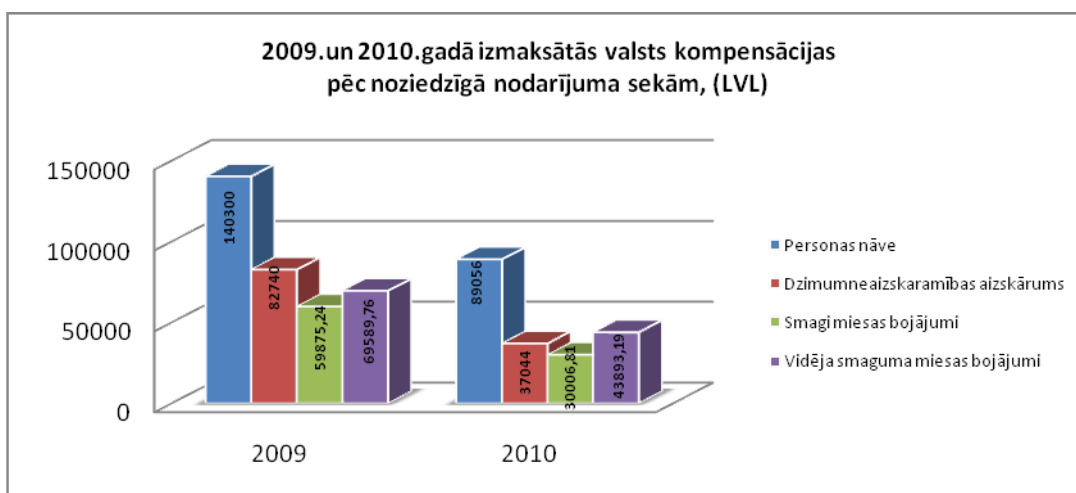
2010. gadā valsts kompensācija izmaksāta 376 personām, no tām 125 gadījumos tā izmaksāta, ja noziedzīga nodarījuma rezultātā iestājusies personas nāve, 59 personām - par nodarītiem smagiem miesas bojājumiem, 124 personām - par nodarītiem vidēja smaguma miesas bojājumiem, bet 68 personām - par tās dzimumneaizskaramības aizskārumu.

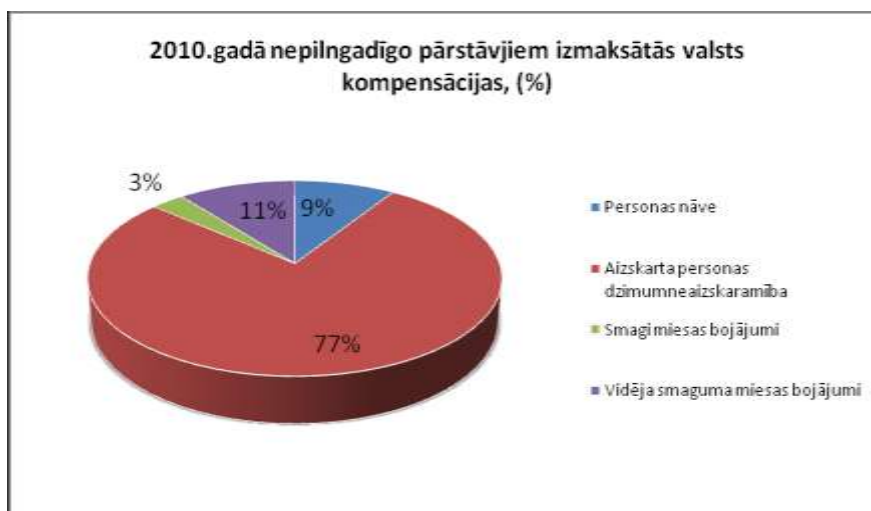
Salīdzinājumā ar 2009.gadu, 2010. gadā ir samazinājies to valsts kompensāciju skaits, kuras izmaksātas, ja noziedzīga nodarījuma rezultātā iestājusies personas nāve - par 50 (28%) gadījumu. 2010. gadā uz pusi mazāk izmaksāta valsts kompensācija, ja noziedzīga nodarījuma rezultātā aizskarta cietušā dzimumneaizskaramība – par 70 (51%). Tāpat 2010. gada ir samazinājies izmaksāto valsts kompensāciju skaits sakarā ar noziedzīga nodarījuma rezultātā cietušajam nodarītiem smagiem miesas bojājumiem par 44 (43%). Arī sakarā ar noziedzīga nodarījuma rezultātā cietušajam nodarītiem vidēja smaguma miesas bojājumiem 2010. gadā vērojams izmaksāto valsts kompensāciju samazinājums - par 55 (31%).

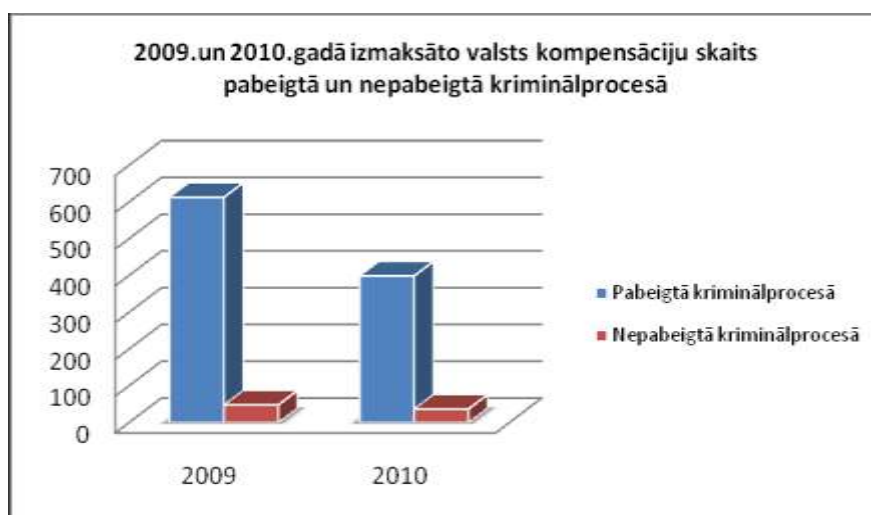
Pārskata periodā valsts kompensāciju izmaksai piešķirtais finansējums Ls 200 000,00 apguvts pilnībā - no tiem Ls 89 056,00 izmaksāti, ja noziedzīga nodarījuma rezultātā iestājusies personas nāve, Ls 43 893,19 - par vidēja smaguma miesas bojājumiem, Ls 37 044,00 - par aizskartu personas dzimumne aizskaramību, bet Ls 30 006,81 – par smagiem miesas bojājumiem.

Salīdzinot ar 2009. gadu, pārskata periodā par 49% ir samazinājies nepilngadīgo cietušo pārstāvjiem izmaksāto valsts kompensāciju skaits. 2010. gadā 66 gadījumos (77%) nepilngadīgo cietušo pārstāvjiem valsts kompensācija izmaksāta par aizskartu personas dzimumne aizskaramību.

Salīdzinot ar 2009. gadu, pārskata periodā par 49% ir samazinājies nepilngadīgo cietušo pārstāvjiem izmaksāto valsts kompensāciju skaits. 2010. gadā 66 gadījumos (77%) nepilngadīgo cietušo pārstāvjiem valsts kompensācija izmaksāta par aizskartu personas dzimumne aizskaramību.

2010.gadā lielākajā daļā gadījumu, tāpat kā 2009.gadā, vērojama tendence pieprasīt valsts kompensāciju, kad vēl kriminālprocesā nav pieņemts galīgais nolēmums. 2010. gadā valsts kompensācija kriminālprocesā, kurā nav pieņemts galīgais nolēmums, izmaksāta 399 gadījumos (92%), savukārt 37 gadījumos (8%) – ja kriminālprocess ir pabeigts vai stājies spēkā procesa virzītāja lēmums par kriminālprocesa izbeigšanu personu nereaģējošu apstākļu dēļ.

2.3.Darbība, nodrošinot izmaksātās valsts kompensācijas piedziņu

Atbilstoši likuma „Par valsts kompensāciju cietušajiem” 4.panta pirmās daļas 3. un 4.punktam un Valsts nodrošinātās juridiskās palīdzības likuma 8.panta 3.punktam trešā JPA funkcija ir nodrošināt cietušajiem izmaksātās valsts kompensācijas un likumā noteiktajos gadījumos, valsts budžeta līdzekļu, kas piešķirti juridiskās palīdzības nodrošināšanai, piedziņu.

2009. gada 1.augustā likumā „Par valsts kompensāciju cietušajiem” stājās spēkā grozījumi, papildinot to ar IV nodaļu „Izmaksātās valsts kompensācijas piedziņa”, kas precizē cietušajiem izmaksātās valsts kompensācijas piedziņas mehānismu un kārtību. Minēto grozījumu spēkā stāšanās ļāva JPA uzsākt darbu pie cietušajiem izmaksāto valsts kompensāciju piedziņas, kā rezultātā 2010. gadā valsts budžetā atgūti Ls 32181,75.

2010. gadā JPA, nodrošinot cietušajiem izmaksātās valsts kompensācijas piedziņu, JPA ir izdevusi 341 lēmumu par cietušajiem izmaksātās valsts kompensācijas piedziņu, 302 brīdinājumus un 263 izpildrīkojumus zvērinātiem tiesu izpildītājiem. 207 gadījumos JPA nodrošināja stāšanos cietušā (piedzinēja) vietā izmaksātās valsts kompensācijas apmērā, savukārt 294 gadījumos daļai vērsās pie kriminālprocesa virzītāja – prokurora ar lūgumu pieteikt un uzturēt tiesā pieteikumu par cietušajiem izmaksātās valsts kompensācijas piedziņu valsts budžetā. JPA nodrošina piespiedu izpildei nodoto lietu monitoringu.

2.4. 2010.gadā veiktie pasākumi darbības optimizācijai, pakalpojumu kvalitātes uzlabošanai

2.4.1.Darba optimizācija

Lai nodrošinātu Ministru kabinetā izsludinātos ekonomijas pasākumus un iestādes funkciju un uzdevumu kvalitatīvu izpildi piešķirtā finansējuma ietvaros, JPA 2009.gadā uzsāka un 2010. gadā turpināja veikt iestādes darbības un struktūras optimizēšanu, pārskatot iestādes iekšējās procedūras, nodrošinot darbinieku skaita un atalgojuma samazinājumu:

- JPA uzturēšanai kopējais finansējums 2009. gadā bija Ls 1 719 325, no tiem JPA uzturēšanas izdevumi - Ls 610 296. 2010. gadā piešķirtais valsts budžeta finansējums bija

Ls 1 406 275, no tiem Ls 483 021 paredzēti iestādes uzturēšanai. Pārskata periodā JPA uzturēšanas tika samazināti par 20,9% salīdzinoši ar 2009. gadā piešķirto finansējumu JPA uzturēšanai;

- 2010. gadā JPA turpinājās jau 2009. gadā uzsāktā struktūras reforma, līdz ar to 2010. gadā JPA izvirzītos mērķus un uzdevumus īsteno 5 struktūrvienības – Administratīvās un finanšu vadības nodaļa, Lietvedības nodaļa, Piedziņas nodaļa, Juridiskā nodaļa un Juridiskās palīdzības nodrošinājuma nodaļa. 2010. gadā štata vietu skaits tika samazināts par 4 amata vietām jeb 9,7 % no JPA kopējā amatu vietu skaita;

- darbinieku atlīdzībai 2009. gadā piešķirtais finansējums bija Ls 377 462, savukārt 2010.gadā Ls 311 023, kas sastāda 17,7% samazinājumu;

- precēm un dažādu pakalpojumu apmaksai 2009. gadā piešķirtais finansējums bija Ls 231 168, savukārt 2010. gadā - 171 998, kas sastāda 25,6% samazinājumu.

2.4.2. Sniedzamo pakalpojumu pieejamības un kvalitātes uzlabošana

JPA funkciju realizēšanā sadarbojas ar juridiskās palīdzības sniedzējiem, pašvaldību sociālajiem dienestiem un kriminālprocesa virzītājiem. JPA sniegto pakalpojumu pieejamībai un kvalitātes uzlabošanai 2010. gadā ir organizējusi informatīvus seminārus pašvaldību sociālo dienestu sociālajiem darbiniekiem par valsts nodrošinātās juridiskās palīdzības un valsts kompensāciju cietušajiem saņemšanas iespējām, kā arī sadarbojusies ar pašvaldību sociālajiem darbiniekiem un kriminālprocesa virzītājiem JPA izstrādāto informatīvo bukletu „Valsts nodrošinātā juridiskā palīdzība maznodrošinātām un trūcīgām personām” un „Valsts kompensācijas cietušajiem” izplatīšanā.

2010. gadā JPA veica aptauju „Par valsts kompensācijas cietušajiem pieejamību un pakalpojuma saņemšanas efektivitāti”, kuras mērķis bija noskaidrot cietušo personu, kas 2009. gadā saņēmušas valsts kompensāciju, vērtējumu par JPA sniegtā pakalpojuma pieejamību un efektivitāti. Par minētās aptaujas respondentiem tika izvēlētas 572 personas, kuras 2009. gadā ir saņēmušas valsts kompensāciju.

Apzinot aptaujas mērķi, tā sasniegšanai tika izveidota anketa. Provizoriski tika plānots, ka anketas aizpildīs 10 - 20% respondentu. Līdz aizpildīto anketu noteiktajam iesniegšanas datumam JPA tika saņemtas 211 anketas, proti 36,9%.

No aptaujas rezultātiem konstatējams, ka vislielāko atbalstu valsts kompensācijas pieprasīšanā cietušajiem sniedz JPA klientu pieņemšanas serviss, kurā JPA darbinieki klātienē palīdzējuši aizpildīt veidlapas valsts kompensācijas pieprasīšanai, kā arī snieguši

informāciju par valsts kompensācijas pieprasīšanas kārtību. Bez tam pietiekami liels ir to cietušo skaits, kas izmantojuši iespēju aizpildīto valsts kompensācijas pieprasījumu ar tam pievienotajiem dokumentiem nosūtīt JPA, izmantojot aploksni ar norādi „Atbilde apmaksāta”. Lielākā daļa respondentu anketās pauž pateicību JPA par sniegto pakalpojumu, proti, 51% aptaujāto respondentu uzskata, ka JPA savu darbu veic labi un 38% aptaujāto respondentu - ļoti labi.

Aptaujas rezultātu apkopojums pieejams JPA mājas lapā http://www.jpa.gov.lv/uploads/filedir/aptauja_rezultati_secinajumi.pdf.

Kopumā vērtējot, minētie JPA veiktie pasākumi ir sekmējuši gan sociālo dienestu darbinieku, gan kriminālprocesa virzītāju, kā arī sabiedrības izpratni par JPA sniegtajiem pakalpojumiem un to nodrošināšanas kārtību.

2.5. Budžeta informācija

2.5.1. No valsts budžeta saņemto līdzekļu izlietojums

Nr. p.k.	Finansiālie rādītāji	Iepriekšējā gadā (faktiskā izpilde)	Pārskata gadā	
			Apstiprināts likumā	Faktiskā izpilde
1.	Finanšu resursi izdevumu segšanai (kopā)	1 719 325	1 406 275	1 406 275
1.1.	dotācijas	1 709 390	1 406 275	1 406 275
1.2.	maksas pakalpojumi un citi pašu ieņēmumi	-	-	-
1.3.	ārvalstu finanšu palīdzība	9 935	-	-
1.4.	Ziedojumi un dāvinājumi	-	-	-
2.	Izdevumi (kopā)	1 726 736	1 406 275	1 406 275
2.1.	uzturēšanas izdevumi (kopā)	1 725 070	1 406 275	1 406 275
2.1.1.	Kārtējie izdevumi	1 372 565	1 206 275	1 206 275
2.1.2.	Procentu izdevumi	-	-	-

2.1.3.	Subsīdijas, dotācijas un sociālie pabalsti	352 505	200 000	200 000
2.1.4.	Kārtējie maksājumi Eiropas Kopienas budžetā un starptautiskā sadarbība			
2.1.5.	uzturēšanas izdevumu transferti	-	-	-
2.2.	Izdevumi kapitālieguldījumiem	1 666		

JPA budžetu 2010. gadā veidoja valsts budžeta programma – 45.00.00 „Juridiskās palīdzības nodrošināšana”. Saskaņā ar likumu „Par valsts budžetu 2010. gadam” JPA 2010. gadam piešķirtais valsts budžeta finansējums bija Ls 1 406 275. Atbilstoši galvenajiem darbības virzieniem, tas tika apgūts pilnībā.

Būtiskākās problēmas un riski funkciju nodrošināšanā:

- sociāli ekonomiskās situācijas pasliktināšanās palielina iedzīvotāju pieprasījumu pēc JPA sniegtajiem pakalpojumiem, radot turpmāku ietekmi uz valsts budžetu. Piemēram, 2010. gadā salīdzinot ar 2009. gadu par 30 % ir pieaudzis JPA saņemto iesniegumu valsts nodrošinātās juridiskās palīdzības pieprasījumam skaits;
- Eiropas Parlamenta un Padomes direktīvas 2008/115/EK par kopīgiem standartiem un procedūrām dalībvalstīs attiecībā uz to trešo valstu valstspiederīgo atgriešanu, kas dalībvalstī uzturas nelikumīgi ieviešanai nepieciešams papildu finansējums, par ko pārskata periodā nav panākta vienošanās ar Finanšu ministriju;
- valsts nodrošinātās juridiskās palīdzības samaksas un ar tās sniegšanu saistīto atlīdzināmo izdevumu apmērs (samaksas apmēra palielināšana atlikta uz 2013. gadu) nemotivē slēgt juridiskās palīdzības līgumus, līdz ar to vairākos Latvijas reģionos juridiskās palīdzības sniedzēji nav izteikuši vēlmi sadarboties ar JPA, kā rezultātā apgrūtināta savlaicīga valsts nodrošinātās juridiskās palīdzības sniegšana Latvijas reģionos;
- samazinātie JPA uzturēšanas izdevumi veicamo funkciju nodrošināšanai, kā arī pieaugošā darba slodze var negatīvi ietekmēt personāla motivāciju un JPA darba kvalitāti kopumā.

2.5.2. Valsts nodrošinātā juridiskā palīdzība

Piešķirtais finansējums valsts nodrošinātās juridiskās palīdzības nodrošināšanai 2010. gadā bija Ls 723 254 (t.sk., Ls 20 820 pārdalīti no JPA uzturēšanai piešķirti valsts budžeta līdzekļiem), finansējums apgūts pilnībā.

2010. gadā reģistrēts 2 641 iesniegums valsts nodrošinātās juridiskās palīdzības pieprasījumam, pieņemti 2280 lēmumi par valsts nodrošinātās juridiskās palīdzības piešķiršanu, 257 atteikumi piešķirt valsts nodrošināto juridisko palīdzību un 411 lēmumi pārtraukt nodrošināt valsts nodrošināto juridisko palīdzību.

Samaksa par valsts nodrošinātās juridiskās palīdzības sniegšanu 2010. gadā veikta saskaņā ar Ministru kabineta 2009. gada 22. decembra noteikumiem Nr. 1493 „Noteikumi par valsts nodrošinātās juridiskās palīdzības apjomu, samaksas apmēru, atlīdzinājumiem izdevumiem un to izmaksas kārtību”. Minēto Ministru kabineta noteikumu 59. punkts noteic, ka no 2010. gada 1. janvāra līdz 2012. gada 31. decembrim tiek saglabāts Ministru kabineta 2008. gada 22. decembra noteikumos Nr. 1068 „Noteikumi par valsts nodrošinātās juridiskās palīdzības apjomu, samaksas apmēru, atlīdzinājumiem izdevumiem un to izmaksas kārtību” 2009. gadam noteiktais samaksas apmērs par sniegtajiem valsts nodrošinātās juridiskās palīdzības veidiem. Līdz ar to 2010. gadā netika palielināts samaksas apmērs par sniegto valsts nodrošināto juridisko palīdzību.

2010. gadā JPA no juridiskās palīdzības sniedzējiem saņēmusi 21 760 paziņojumus par sniegto valsts nodrošināto juridisko palīdzību, t.sk., krimināllietās – 19 108, pēc JPA norīkojuma - 2 652, kā arī par sniegto valsts nodrošināto juridisko palīdzību saskaņā ar Ārstniecības likuma 68. ¹ pantu - 52.

Juridiskās palīdzības sniedzējiem par sniegto valsts nodrošināto juridisko palīdzību izmaksāti Ls 594 923, no tiem krimināllietās – Ls 541 416, civillietās – Ls 51 037 un administratīvajās lietās Ls 1 010, bet par sniegto valsts nodrošināto juridisko palīdzību saskaņā ar Ārstniecības likuma 68. ¹ pantu – Ls 1 460.

Saskaņā ar Ministru kabineta 2008. gada 22. decembra noteikumiem Nr. 1093 "Noteikumi par zvērinātu advokātu vecākā atlīdzības un atlīdzinājumu izdevumu noteikšanas kārtību un apmēriem", JPA 2010. gadā Latvijas Zvērinātu advokātu padomei zvērinātu advokātu vecāko atlīdzībai un atlīdzinājumu segšanai pārskaitīja Ls 128 331.

2.5.3. Valsts kompensācijas cietušajiem

2010. gadā piešķirtais finansējums valsts kompensāciju izmaksai bija Ls 200 000, un tas apgūts pilnībā.

2009. gadā JPA valsts kompensāciju izmaksai piešķirtais finansējums bija Ls 215 285, kas pilnībā tika apgūts jau 2009. gada 30. jūnijā. Līdz ar to JPA 2009. gada otrajā pusgadā pietrūka finanšu līdzekļu, lai nodrošinātu valsts kompensāciju izmaksu atbilstoši iesniegtajam valsts kompensācijas pieprasījumu skaitam. Lai nodrošinātu valsts kompensāciju izmaksu atbilstoši likuma „Par valsts kompensāciju cietušajiem” 11.panta otrajai daļai, JPA no valsts pamatbudžeta apakšprogrammas „Līdzekļi neparedzētiem gadījumiem” papildus valsts kompensāciju izmaksai tika piešķirti Ls 137 220.

Nemot vērā to, ka 2010. gadā JPA šim mērķim papildu finansējums netika piešķirts, tika izdarīti grozījumi likumā „Par valsts kompensāciju cietušajiem”, samazinot valsts kompensācijas apmēru. Grozījumi likuma „Par valsts kompensāciju cietušajiem” pārejas noteikumu 3. punktā stājās spēkā 2010. gada 1.janvārī, paredzot, ka līdz 2013. gada 1. janvārim izmaksājamās valsts kompensācijas apmērs tiek aprēķināts par pamatu ņemot trīs minimālās mēneša darba algas. Savukārt saskaņā ar Ministru kabineta 2010. gada 30. novembra noteikumu Nr.1096 „Noteikumi par minimālo mēneša darba algu un minimālo stundas tarifa likmi” 2. punktu 2011. gadā minimālā mēneša darba alga Latvijas Republikā ir Ls 200 (divi simti lati), kas salīdzinoši ar 2009.gadu ir pieaugusi par 11%.

2010.gadā valsts kompensācijas maksimālais apmērs tika noteikts 3 valstī noteiktās minimālās mēneša darba algas. Pārskata periodā saņemti 457 valsts kompensācijas pieprasījumi. JPA 2010.gadā pieņēma 376 lēmumus par valsts kompensācijas izmaksu un 63 lēmumus par atteikumu izmaksāt valsts kompensāciju.

Valsts kompensācijās izmaksāts – Ls 89 056, ja noziedzīga nodarījuma rezultātā iestājusies personas nāve, Ls 43 893,19 - par vidēja smaguma miesas bojājumiem, Ls 37 044,00 - ja aizskarta personas dzimumneaizskaramība, Ls 30 006,81 – par smagiem miesas bojājumiem.

2.5.4. Piedziņa

2009. gada 1. augustā likumā „Par Valsts kompensāciju cietušajiem” stājās spēkā grozījumi, papildinot to ar IV nodaļu – Izmaksātās valsts kompensācijas piedziņa. Ar šiem grozījumiem tika precizēts cietušajiem izmaksātās valsts kompensācijas piedziņas mehānisms un kārtība. Minēto grozījumu spēkā stāšanās ļāva Piedziņas nodaļai uzsākt intensīvu darbu pie cietušajiem izmaksātās valsts kompensāciju piedziņas, kā rezultātā 2010. gadā valsts budžetā atgūti Ls 32 181,75. Piedziņas nodaļas kapacitāte, ņemot vērā apgūstamo valsts kompensācijas piedziņas lietu skaitu, 2009.gadā tika palielināta par divām amata vietām (juriskonsults un jurista palīgs), veicot iekšējo resursu pārdali. Cietušajiem izmaksātās valsts kompensācijas piedziņa tiek nodrošināta gan kriminālprocesa ietvaros (gadījumos, ja valsts kompensācija izmaksāta nepabeigtā kriminālprocesā), gan administratīvā procesa ietvaros, stājoties cietušā (piedzīnēja) vietā izmaksātās valsts kompensācijas apmērā, kā arī pieņemot lēmumus (administratīvos aktus) par izmaksātās valsts kompensācijas piedziņu, labprātīgas neizpildes gadījumā sagatavojot brīdinājumus un pēc noteiktā termiņa lietu ar izpildrīkojumu nododot piespiedu izpildei zvērinātiem tiesu izpildītājiem.

3. Personāls

2010. gada beigās JPA bija 37 štata vietas, no tām 19 valsts civildienesta ierēdņu un 18 darbinieku amatu vietas. 2009. gada nogalē JPA veica izmaiņas struktūrā, līdz ar to 2010. gadā JPA nospraustos mērķus un uzdevumus īstenoja piecas struktūrvienības: Administratīvās un finanšu vadības nodaļa, Lietvedības nodaļa, Piedziņas nodaļa, Juridiskā nodaļa un Juridiskās palīdzības nodrošinājuma nodaļa. No JPA nodarbināto darbinieku skaita 2010. gadā - 32 sievietes (87 %), bet - 5 vīrieši (13 %).

Darba tiesiskās attiecības ar JPA 2010. gadā nodibināja 3 darbinieki, darba tiesiskās attiecības ar JPA izbeidza 4 darbinieki, bet valsts civildienesta attiecības ar JPA izbeidza - 3 ierēdņi.

Pārskata perioda beigās JPA strādājošo vidējais vecums bija 32,7 gadi, bet sadalījums vecuma grupās:

- vecumā no 20 līdz 29 gadiem - 15 darbinieki;
- vecumā no 30 līdz 39 gadiem – 14 darbinieki;
- vecumā no 40 līdz 49 gadiem – 2 darbinieki;
- vecumā no 50 līdz 59 gadiem – 2 darbinieki;
- vecumā no 60 līdz 69 gadiem – 1 darbinieks.

JPA strādā kvalificēts personāls - 2010. gada nogalē 17 darbiniekiem bija maģistra grāds, 11 darbiniekiem - bakalaura grāds vai otrā līmeņa profesionālā augstākā izglītība, 3 darbiniekiem - pirmā līmeņa augstākā profesionālā izglītība un 3 darbiniekiem - vidējā izglītība, bet 2 darbinieki turpina mācības maģistratūrā.

Kvalifikācijas celšanai JPA darbinieki apmeklēja dažādus kursus un seminārus: „Iekšējā kontrole”, „Publiskā iepirkuma likuma grozījumi”, „Argumentācijas praktiskais pielietojums”, „Biežāk pieļautās kļūdas iepirkumu dokumentācijā”, „Iekšējo normatīvo aktu jaunrade”, „Augstākās tiesas Senāta Administratīvo lietu departamenta 2010.gada judikatūra”, „Pārrobežu tiesvedība civillietās – Eiropas maksājuma rīkojums un Eiropas procedūra maza apmēra prasībām”, „Administratīvā akta forma un sastāvdaļas” un „Korupcijas novēršana”.

Pārskatā gadā JPA notika 2 braucieni ārvalstu komandējumos, vienā no tiem darbinieki piedalījās Eiropas Tiesiskās sadarbības Tīkla civillietās un komercietās sanāksmē Briselē, bet otrā - devās pieredzes apmaiņas vizītē, lai iepazītos ar Nīderlandes valsts garantētās juridiskās palīdzības sistēmu, kā arī ar Nīderlandes juridiskās palīdzības padomes pieredzi juridiskās palīdzības kvalitātes nodrošināšanas jautājumos.

JPA atbalsta savu darbinieku centienus profesionālajā izaugsmē un tos novērtē. Atzīmējot Latvijas Republikas proklamēšanas 92.gadadienu JPA apbalvojumu saņēma 7 darbinieki. Viens JPA darbinieks saņēma Tieslietu ministrijas iedibināto apbalvojumu – II pakāpes Tieslietu ministrijas Atzinības rakstu un „sudraba” spalvu – par pašizliedzīgu un iniciatīvas bagātu darba pienākumu pildīšanu.

4. Komunikācija ar sabiedrību

2010. gadā JPA turpināja uzsākto sabiedrības informēšanu par JPA sniegtajiem pakalpojumiem.

Analizējot JPA 2010. gadā veiktās aptaujas „Par valsts kompensācijas cietušajiem pieejamību un pakalpojuma saņemšanas efektivitāti” rezultātus, tika noskaidrots, ka noziedzīgos nodarījumos cietušajiem kriminālprocesa ietvaros izveidojusies veiksmīga sadarbība ar kriminālprocesa virzītājiem (policiju, prokuratūru, tiesu), no kuriem cietušie uzzinājuši par iespēju vērsties JPA valsts kompensācijas saņemšanai. Tas izskaidrojams ar to, ka kriminālprocesa virzītājs pieņem lēmumu par personu atzīšanu par cietušo Kriminālprocesa likumā noteiktajā kārtībā, kas ir viens no priekšnosacījumiem valsts kompensācijas piešķiršanai, jo saskaņā ar likuma „Par valsts kompensāciju cietušajiem” 3. panta pirmo daļu tiesības uz valsts kompensāciju ir cietušajam. Norādot citus veidus informācijas iegūšanai par valsts kompensācijas saņemšanas iespēju, aptaujas anketās norādīti šādi informācijas avoti: sabiedrība (radnieki, draugi, kolēģi), valsts pārvaldes iestādes, sabiedriskās organizācijas, kā arī juridiskās palīdzības sniedzēji.

Lai informētu sabiedrību par aktualitātēm, JPA interneta mājas lapā www.jpa.gov.lv regulāri tiek aktualizēta informācija, ieskaitot nosūtīto informāciju masu saziņas līdzekļiem, publikācijas presē un jaunākos statistikas datus, darbības rādītājus. JPA interneta mājas lapā iedzīvotājiem nodrošināta atbilžu sniegšana uz e-vēstulēm par valsts nodrošinātās juridiskās palīdzības un valsts kompensāciju cietušajiem saņemšanas iespējām.

Pārskata periodā iedzīvotāji aktīvi izmantoja bezmaksas informatīvo tālruni 8000 18 01, lai iegūtu informāciju par valsts nodrošinātās juridiskās palīdzības un valsts kompensācijas saņemšanas iespējām.

Lai informētu valsts un pašvaldību iestāžu darbiniekus par pakalpojumu nodrošināšanas kārtību, JPA rīkoja seminārus pašvaldību sociālo dienestu darbiniekiem Latvijas reģionos – Limbažos, Liepājā, Rēzeknē un Ludzā. Šādu izvēli pamato apstākļi, ka pašvaldību sociālo dienestu darbiniekiem ir visprecīzākā informācija, kāda palīdzība un atbalsts ir nepieciešams attiecīgās pašvaldības iedzīvotājiem. Līdz ar to pašvaldību sociālo dienestu darbiniekiem ir iespējams nepastarpināti informēt iedzīvotājus par JPA sniegtajiem pakalpojumiem. Pašvaldības izvērtē un piešķir trūcīgas

vai maznodrošinātas personas statusu, kas kalpo par vienu no kritērijiem, lai saņemtu valsts nodrošināto juridisko palīdzību.

2010.gadā JPA ir turpinājusi izplatīt bukletus „Valsts nodrošinātā juridiskā palīdzība maznodrošinātām un trūcīgām personām” un „Valsts kompensācijas cietušajiem” valsts un pašvaldību iestādēm, kā arī tiesām Latvijas reģionos.

5. Plānotie pasākumi 2011.gadā

JPA izvirzītās prioritātes 2011. gadam:

1) ieviest Eiropas Parlamenta un Padomes 2008. gada 16. decembra direktīvas 2008/115/EK par kopīgiem standartiem un procedūrām dalībvalstīs attiecībā uz to trešo valstu valstspiederīgo atgriešanu, kas dalībvalstī uzturas nelikumīgi 13. panta 4. punktā noteiktās prasības attiecībā uz valsts nodrošinātās juridiskās palīdzības nodrošināšanu;

2) izstrādāt priekšlikumus grozījumiem Valsts nodrošinātās juridiskās palīdzības likumā, lai pilnveidotu valsts nodrošinātās juridiskās palīdzības līgumu ar juridiskās palīdzības sniedzējiem slēgšanas procedūru, kā arī noteiktu ar valsts nodrošinātās juridiskās palīdzības saistīto izmaksu piedziņas kārtību civilprocesā un kriminālprocesā;

3) ieviest praksē Eiropas Padomes 2008. gada 18. decembra regulu (EK) Nr. 4/2009 par jurisdikciju, piemērojamiem tiesību aktiem, nolēmumu atzīšanu un izpildi un sadarbības uzturēšanu saistību lietās ieviešanu Latvijā, veicot grozījumus Valsts nodrošinātās juridiskās palīdzības likumā;

4) pilnveidot sadarbību ar citu Eiropas Savienības valstu kompetentajām iestādēm nolūkā izzināt labāko praksi valsts nodrošinātās juridiskās palīdzības un valsts kompensāciju sistēmu pilnveidošanai, kā arī lai sekmētu informācijas apriti pārrobežu gadījumos.

Noderīgi:

1. JPA mājas lapa www.jpa.gov.lv, iespēja iesniegt e-vēstuli;
2. Informācija par apmeklētāju pieņemšanu:
<http://www.jpa.gov.lv/atrasanas-vieta-un-pienemsanas-laiki>;
3. Valsts nodrošinātā juridiskā palīdzība:
<http://www.jpa.gov.lv/valsts-nodrosinata-juridiska-palidziba59>
4. Valsts kompensācija cietušajiem:
<http://www.jpa.gov.lv/kompensacijas-cietusajiem60>
5. Informatīvi materiāli:
<http://www.jpa.gov.lv/informativie-materiali>